

בענין מצות כבוד שבת ומצוה בו יותר מבשלוcho

יום ה' לש"ק פ' בשלח, תשפ"ד

1. פרשת בשלח (שמות, פרק ט"ז)

(ד) וַיֹּאמֶר יְקֹנֶק אֶל מֹשֶׁה הֲנִי מִמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם וְיִצְאָ הָעָם וְלָקְטוּ דָבָר יוֹם בְּיוֹמוֹ לְמַעַן אֲנִסְנוּ הַיֵּלֶךְ בְּתוֹרָתִי אִם לֹא: (ה) וְהָיָה בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי וְהִכִּינוּ אֶת אֲשֶׁר יִבְיֵאוּ וְהָיָה מִשָּׁנָה עַל אֲשֶׁר יִלְקְטוּ יוֹם יוֹם:

2. רמב"ם הל' שבת פרק ל', הל"א

ארבעה דברים נאמרו בשבת שנים מן התורה ושנים מדברי סופרים והן מפורשין על ידי הנביאים, שבתורה זכור ושמור, ושנתפרשו על ידי הנביאים כבוד ועונג שנאמר (ישעיהו נ"ח) וקראת לשבת עונג ולקדוש ה' מכובד.

3. שולחן ערוך או"ח סי' ר"נ, סע' א'

ישכים בבוקר ביום ששי להכין צרכי שבת, ואפילו יש לו כמה עבדים לשמשו ישתדל להכין בעצמו שום דבר לצרכי שבת כדי לכבדו, כי רב חסדא... ורבה ורב יוסף... ור"ז... ומהם ילמד כל אדם, ולא יאמר: לא אפגום כבודי, כי זה הוא כבודו שמכבד השבת.

4. גמרא קידושין מא.

השתא בשלוcho מקדש, בו מיבעיא? אמר רב יוסף: מצוה בו יותר מבשלוcho; כי הא דרב ספרא מחריך רישא, רבא מלח שיבוטא. איכא דאמרי: בהא איסורא נמי אית בה, כדרב יהודה אמר רב, דאמר רב יהודה אמר רב: אסור לאדם שיקדש את האשה עד שיראנה, שמא יראה בה דבר מגונה ותתגנה עליו, ורחמנא אמר: ואהבת לרעך כמוך...

5. רמב"ם הל' שבת פרק ל', הל"ו

אף על פי שיהיה אדם חשוב ביותר ואין דרכו ליקח דברים מן השוק ולא להתעסק במלאכות שבבית חייב לעשות דברים שהן לצורך השבת בגופו שזה הוא כבודו, חכמים הראשונים...

6. רמב"ם אישות פ"ג, הל' י"ט

מצוה שיקדש אדם אשתו בעצמו יתר מעל ידי שלוחו, וכן מצוה על האשה שתקדש עצמה בידה יתר מעל ידי שלוחה...

7. רמב"ם הל' שבת פרק ל'

הלכה ב - איזהו כבוד זה שאמרו חכמים שמצוה על אדם לרחוץ פניו ידיו ורגליו בחמין בערב שבת מפני כבוד השבת ומתעטף בציצית ויושב בכובד ראש מיחל להקבלת פני השבת כמו שהוא יוצא לקראת המלך, וחכמים הראשונים היו מקבצין תלמידיהן בערב שבת ומתעטפים ואומרים בואו ונצא לקראת שבת המלך.

בענין מצות כבוד שבת ומצוה בו יותר מבשלוcho

יום ה' לש"ק פ' בשלח, תשפ"ד

הלכה ג - ומכבוד השבת **שילבש כסות נקיה**, ולא יהיה מלבוש החול כמלבוש השבת, ואם אין לו להחליף משלשל טליתו כדי שלא יהא מלבושו כמלבוש החול, ועזרא תיקן שיהו העם **מכבסים** בחמישי מפני כבוד השבת.

הלכה ד - אסור לקבוע סעודה ומשתה בערב שבת מפני כבוד השבת, ומותר לאכול ולשתות עד שתחשך, ואף על פי כן מכבוד השבת שימנע אדם מן המנחה ולמעלה מלקבוע סעודה כדי שיכנס לשבת כשהוא מתאוה לאכול.

הלכה ה - **מסדר אדם שולחנו בערב שבת** ואף על פי שאינו צריך אלא לכזית, וכן מסדר שולחנו במוצאי שבת ואף על פי שאינו צריך אלא לכזית, כדי לכבדו בכניסתו וביציאתו, וצריך **לתקן ביתו מבעוד יום** מפני כבוד השבת, ויהיה נר דלוק ושולחן ערוך ומטה מוצעת שכל אלו לכבוד שבת הן.

הלכה ו - **אף על פי שיהיה אדם חשוב ביותר** ואין דרכו ליקח דברים מן השוק ולא להתעסק במלאכות שבבית **חייב לעשות דברים שהן לצורך השבת בגופו שזה הוא כבודו, חכמים הראשונים מהם מי שהיה מפצל העצים לבשל בהן, ומהן מי שהיה מבשל או מולח בשר או גודל פתילות או מדליק נרות, ומהן מי שהיה יוצא וקונה דברים שהן לצורך השבת ממאכל ומשקה** אף על פי שאין דרכו בכך, וכל המרבה בדבר זה הרי זה משובח.

הלכה ז - **איזה הוא עונג** זה שאמרו חכמים שצריך **לתקן תבשיל שמן ביותר ומשקה מבושם לשבת הכל לפי ממונו של אדם**, וכל המרבה בהוצאת שבת ובתיקון מאכלים רבים וטובים הרי זה משובח, ואם אין ידו משגת אפילו לא עשה אלא שלק וכיוצא בו משום כבוד שבת הרי זה עונג שבת, ואינו חייב להצר לעצמו ולשאול מאחרים כדי להרבות במאכל בשבת, אמרו חכמים הראשונים עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות.

8. רמב"ם הל' ממרים פרק ו', הל' י'

מי שנטרפה דעתו של אביו או של אמו משתדל לנהוג עמהם כפי דעתם עד שירוחם עליהן, ואם אי אפשר לו לעמוד מפני שנשתטו ביותר יניחם וילך לו ויצוה אחרים להנהיגם כראוי להם.

9. רש"י, פסחים צט:

לא יאכל - כדי שיאכל מצה של מצוה לתיאבון, משום הידור מצוה.

10. חיי אדם כלל ס"ח, סע' ז'

מצוה בו יותר מבשלוcho (צריך עיון אם הוא יעשה המצוה לא יהיה מהודר כל כך כגון הרוצה לכתוב לו ספר תורה ואין מכתבו מהודר ואם ישכור סופר יהיה מהודר איזה עדיף וצריך עיון בתשוב' מבי"ט ס"י מ"ט):